

MAKEDONYA ÜSKÜP YÖRESİ GIYSİLERİNDEN KINA KIYAFETİ

Melek TUFAN, E.Elhan ÖZUS, Filiz ERDEN

Selçuk Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Konya, 42000, TÜRKİYE

Emails: mlktufan@gmail.com, elhanak@hotmail.com, ferden@selcuk.edu.tr

Özet

Anadolu halkı uzun tarihsel gelişimi ve bu geçmişin sağladığı geniş kültür altyapısıyla Asya'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Avrupa'ya ve Afrika da sürdürdüğü hâkimiyet ile farklı uygarlıklarla kültür alışverişimizi büyük oranda sağlamıştır.

Anadolu'nun iç kesimlerinden Makedonya'ya uyum kurmak için gönderilen Türkler kendi kültürünü taşıyarak halk ile daha da yakın sosyal ilişkiler kurarak Türk kültürünün ve o halkın sahip olduğu kültür özelliklerinin etkileşim ile özünde aynı fakat uygulama çeşitliliğinin oluşmasını sağlamıştır.

Kültür etkileşimi sonrasında göçmen Türkler Makedonya bölgesinin geleneksel giysilerini, dikiminde ve süslemesinde ki yöntemleri öğrenmişler ve bu giyim tarzının ilk örneklerine sahip olmuşlardır.

Sahip olunan bu tarz içinde bulundurduğu farklılıkları ve özellikleri bu halkın en özel mirasları haline gelmiştir. Bu kıyafetlerini de özel günler için saklamışlar ve özel günlerde kullanmışlardır. Özel günlerde giyilen bu özel giysiler, sahip oldukları kişi hakkında bilgi vermektedirler.

Araştırmada Üsküp Yöresi geleneksel kadın kına giysilerinden ulaşılan bir takım giysi örneği; malzeme, renk, kesim, dikim, süsleme tekniği ve süsleme konusu açısından incelenerek ve sonraki nesillere aktarılmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üsküp, Kadın, Kına Kıyafeti, Geleneksel, Sanat, Moda

HENA CLOTHING FROM SKOPJE REGION OF MACEDONIA

Abstract

Anatolian society provided cultural interaction greatly from Asia to Anatolia, from Anatolian to Europa and Africa with the historical improvement and the basic great culture provided by that history.

Turkish people sent to Macedonia from interior parts of Anatolia for their purpose of adopting there, carried their own culture, constructed close relationship with local people and they enabled to come into variety of practice especially with the interaction of Turkish culture and their own culture.

After the cultural interaction, Turkish emigrants learnt the Macedonian traditional clothes and the techniques used for sewing and making clothes and they had the first examples of that way of wearing.

The differences and specialities taking place in that fashion became the most special heritage of that society. The clothes worn in special events gave information about the people who had them.

In the study the purpose was to examine some women clothing samples worn at henanights in Üsküp Region in terms of materials, color, cut, sewing and decorating and help carrying it to next generations.

Keywords: Üsküp, Women, Hena Clothes, Traditional, Art, Fashion

Giriş

Tarihi geçmişi Antik Çağlara kadara dayanan Büyük İskenderin ülkesi olarak bilinen Makedonya, Asya Avrupa ana yolları üzerinde bir kavşak konumundadır. Bu bakımdan sürekli farklı din, kültür ve etnisiteden insanların uğrak yeri olmuştur. Dünyanın muhtelif bölgelerinden gelen topluluklar , buldukları coğrafyadan göç etmiş olsalar bile; bu kültür unsurlarını, gelenek ve göreneklerini, adetlerini yeni yurtlarına taşımışlardır (Tuna, 2006:1).

Günümüzde Makedonya, çok uluslu ve çok kültürlü bir toplum yapısına sahiptir. Bu çok uluslulukta ki Türk varlığı çok eskilere dayanır. Hunlar'ın, yaklaşık 380 yılından itibaren Balkanlar'a yerleştikleri bilinmektedir. Balkanlar'a ilk yerleşen Hunlar, kuzey Balkanlar'a ve bugün Macaristan olarak bilinen bölgeye yerleşmişlerdir. 7. Yüzyılda Türk asıllı Bulgar kabileleri, Tuna'yı geçerek Balkanlar'a yönelmişlerdir. Bulgarların Balkanlar'a gelişinden sonra 11. ve 12. yüzyıllarda Peçenek, Kuman (Kıpçak) ve Uz Türkleri Balkanlar'a göç etmişlerdir. Ancak tarihte çok ender görülen bir biçimde söz konusu Türk unsurlar, kimlik ve benliklerini yitirerek Slavlaşmışlardır (Karpas, 1992:25).

Makedonya'nın Osmanlı İmparatorluğu hakimiyetine girmesi 1371 Meriç zaferiyle olmuştur. Fetihle birlikte Anadolu'nun Aydın, Konya, Karaman ve Maraş gibi yerlerinden bu bölgeye iskân edilen insanlarla Makedonya kısa sürede bir Türk yurdu haline gelmiştir. Türklük, bölgenin siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel yapısına nüfuz etmiş, bir dini inanç ve milli aidiyet olmanın ötesinde bir kültür, medeniyet ve bunlara ait bir kimliğin ayrılmaz parçası olmuştur. Türklük, Balkanlara önce güven ve huzur, ardından beş asır devam eden bir refah ve kültür medeniyeti getirmiştir. Bu kültür; farklılıkları birlikte yaşatma, bir diğer ifade ile çok kültürlü bir toplumsal yapının inşası bu süreçte mümkün olmuştur(Anonim, 2015).

Osmanlı Hakimiyetine geçişle kendi kültürlerini rahatlıkla yaşayan halk Türk kültürünü de üst kültür olarak benimsemişlerdir. Makedonya bölgesinde yaşanan halkın yaşadığı göçlerle ve çeşitli kültürlerle harmanlanmasının meydana getirdiği kültürel değişim Makedonyainsanına kültürel zenginlik katmıştır. Bu zenginlik Makedon halkının kendilerine özgü giyim kültürlerini oluştururken, aynı zamanda toplumlar arasında ortak giyim kültürleri ortaya çıkmıştır. Kültürlerini devam ettirerek oluşturdukları geleneksel giysiler bütün özellikleriyle bu kültürün sanat eserleridir. Makedonya halkının giyim-kuşam geleneği, kullanılan malzeme, biçimi ve süslemeleriyle bölgede ki giyim kuşama çeşitlilik olarak yansımıştır. Bu çeşitlilikte örf, adet ve geleneklerin de etkisi olduğu ve özellikle doğum, evlenme, ölüm gibi yaşamın mihenk taşlarını oluşturan günlerin özel törenlerle kutlandığı bilinmektedir. Bölgesel örf, adet ve değer yargılarına göre şekillenen bu törenlerde, görsel olarak ön planda yer alan giysiler de yöresel özellikler kazanarak biçimlenmiş ve törenlerle özdeşleşmiştir.

Bir kadının hayatında önemli bir geçiş dönemi olan evlenme, yüzyıllar boyunca, bütün toplumlarda özel bir giyim ile belirlenmektedir. İnsanların yaşamında özel bir yeri olan evlenme-düğün törenlerinin gelin giysileri ile özdeşleştiği, tarih boyunca olduğu gibi günümüzde de bu törenlerde gelin giysilerinin önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Tarihin her döneminde, düğünlerin ana unsuru olan gelin için bu özel gününde giyeceği giysinin özel bir yeri ve anlamı olmuştur. Her toplumda evlenme ve evlilik törenleri ait olduğu kültürün kurallarına göre gerçekleştirildiği için, gelin giysilerinde kullanılan malzemeler, renkler, motifler ve süslemelerin hepsinin ayrı ayrı veya bir bütün olarak taşıdığı bir sembolik değeri ve kültürel açıdan önem taşıyan bir anlamı vardır. Bu kültürel ve sembolik değerler bölgelere

göre çeşitlilik göstererek, bölgelerin giyinme kültürünü oluştururlar (Koca ve Kumaş, 2015:85).

Geleneksel giysiler, toplumların yaşam biçimleri ve bölgesel özellikleri hakkında bilgi verebilecek en önemli kültür öğeleri arasındadır. Bu giysiler incelendiğinde eşsiz sanatsal zevkler ve çeşitlilikler göze çarpmaktadır (Çivitçi ve diğerleri, 2012:99). Günümüzde medeniyet hızla ilerlemekte, değişen yaşam şartları ile birlikte giyim de yeni ufuklara yönelmektedir. Bunun sonucunda hızlanan değişimler, çağı yakalamak gayretiyle birleşerek daha geniş boyutlara ulaşmıştır. Makedonya halkının maddi ve manevi kültür ve gelenekleri pek çok değişikliğe uğramıştır. Giyim kültürü de bu değişikliklerden etkilenmiştir. Bu değişim Makedonya giysi kültüründe olumsuz kalıcı etkiler bırakmıştır.

Bir medeniyet inşa edilirken tarihinin, geleneklerinin, kültürünün üzerinden kendini yükselttiği dikkate alındığında, Makedonya giysi kültüründe her yönüyle zengin bir çeşitliliğe sahip olan kına ve gelin giysilerinin modernlik kavramı karşısında kaybolmaya yüz tuttuğunu görmek, bu değerli kültür ürünlerinin gün ışığına çıkarılması için bu özel giysilerin incelenerek sandıklarda gizli kalmaktansa kına kıyafetlerinin kaybolmaya yüz tutmuş özelliklerini ortaya çıkarmak, kullanıldığı yerleri, kullanılış şekillerini bir nebze geleğe aktarılması için, bilimsel yöntemlerle incelenmesine ve bu incelemeler sonucunda yazılı birer kaynak oluşturulmasına olanak verdiği için önemlidir (Tufan ve diğ, 2014).

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Makedonya halkının yaşayışını, geleneklerini ve göreneklerini, kıyafetlerini, duygularını yansıtan çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Fakat özellikle Üsküp yöresi kına kıyafetleri incelemesi hakkında herhangi bir araştırma yapılmamıştır.

Günümüzde bile gelenek ve göreneklerine bağlı olarak kına ve düğün törenlerinde de olsa sembolik de olsa giyilen Makedonya geleneksel kadın giysilerini incelemek, belgelendirmek üzere seçilen, değerli kumaş üzerine ağır işlemler yapılmış nadide eserlerin model, kalıp ve süsleme özelliklerini ortaya çıkarmak, en önemlisi yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan bu sanat eseri olarak görülebilecek giysileri belgelendirerek gelecekte de yaşatmak ve bundan sonraki araştırmalara ışık tutarak kaynak oluşturulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın evrenini, Makedonya Üsküp ili geleneksel kadın kına kıyafetlerinden Makedonya Üsküp doğumlu İstanbulda ikametgâh eden Hüsniye SEFER' in adet üzeri gelini Nihal BAŞIKÜÇÜK SEFER için Üsküp'te hazırlattığı; bir adet svilenica (göynek), bir adet dimija (Şalvar), bir adet mintani (yelek), bir adet şapka, bir adet kemer olmak üzere beş ürün oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında Üsküp' te üretilip İstanbul' da ulaşılan yöresel kına giysi görselleri gözlem ve doküman incelemesi teknikleri ile incelenerek belgelenmiştir. Kına giysileri oluşturulan gözlem fişleri doğrultusunda fotoğraflanmış, biçim, kumaş, dikimi, astarlanması, süsleme özellikleri açısından incelenmiş, boyutları belirlenmiş ve teknik çizimleri yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan giysi inceleme formu doğrultusunda incelenen giysiler, görüşme formuna kaydedilen kaynak kişilerden edinilen bilgiler doğrultusunda yorumlanmıştır.

Bulgular

Balkanların incisi Makedonya'nın başkenti Üsküp'te yaşayan vatandaşlarımız ve Türkiye'nin değişik illerinde yaşayan Makedonya göçmenleri gelenek ve göreneklerini hala sürdürmektedirler. Kına gecelerinde giydikleri geleneksel giysi bunun bir kanıtıdır.

Üsküp geleneksel kına kıyafetiüste giyilen svilenica (göynek), mintani (yelek) dir. Alta giyilen dimija (şalvar), yard kemer ve şapkadan oluşmaktadır.

1. Svilenice (göynek)

Svilenice (göynek) içe giyilen ve iç çamaşırı da olarak kullanılan svileniceyörede ipek böcekçiliği ile uğraşıldığı için el tezgahlarında yerli ipek veya ipek –iplik karışımlarından dokunan ipek kumaşlardan hazırlanmış, yakasız yada V yakalı, geniş kolludur. Kolları bedene kare şeklinde yerleştirilir, kol uçları iğne oyası kimi zaman pullar ile süslenildiği gibi simli, iplikler ile nakışlanan üst giyim çeşididir.

Fotoğraf No 1: Svilenica bir kol açık- yaka yatık önden görünümü

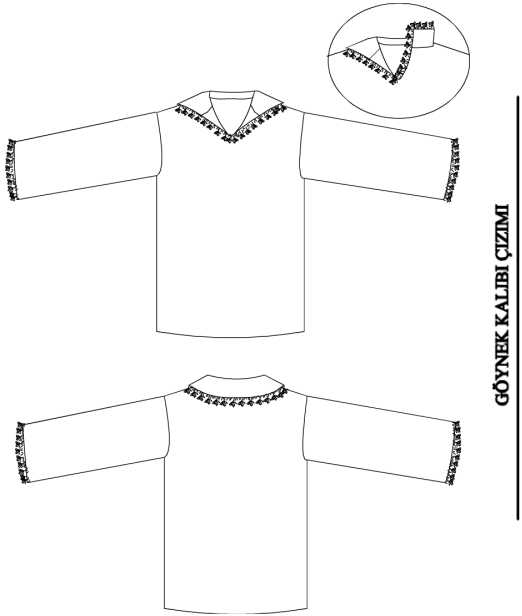
Fotoğraf No 2: Svilenicakollar açık- yaka dik önden görünümü

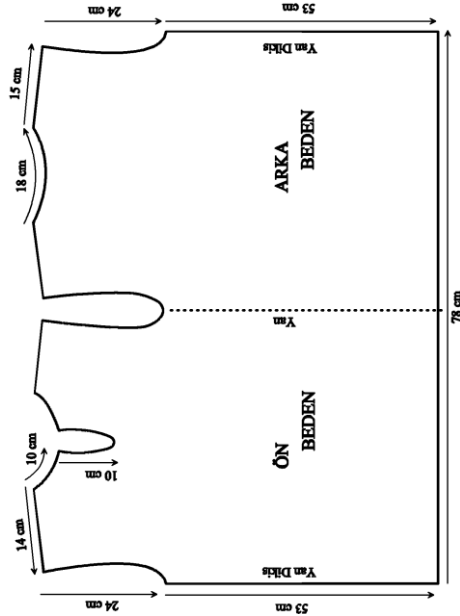
Fotoğraf No 3: Svilenica iğne oyası detayı

Fotoğraf No 4: Svilenica yaka detayı

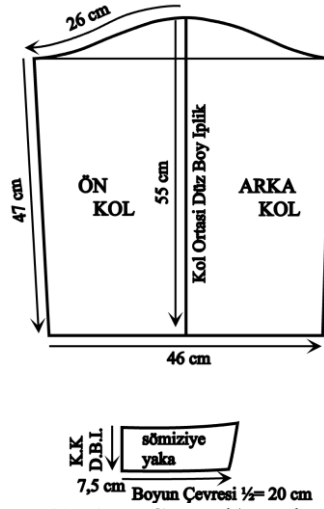

Çizim 1: Svilenica (Göynek) Teknik Çizimi

Çizim 2: Svilenica (Göynek) Beden Kalıbı

GÖYNEK KOL VE YAKA KALIBI

Çizim 3: Svilenica (Göynek) Kol Yaka Kalıbı

İsim: Svilenica (göynek)

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkleri: Svilenicada krem rengi zemin üzerine farklı kalınlıklarla desen verilerek dokunmuş ipek kumaş kullanılmıştır.Svilenicada kullanılan kumaş deseni süsleme olarak da ele alınmış olup, gömleğin dokumasında kullanılan çizgiler içgösterir (şeffaf) olarak kullanılmış işlemelerin motifleri ise altın rengisırmalarla yapılmıştır.Svilenica'nın dikişinde kumaşın rengine uygun pamuklu krem rengi ip kullanılmıştır.

Giysinin Modeli Kesimi İle İlgili Teknik Bilgiler: Svilenica bol ve düz kesimlidir. Giysi dört parçadan oluşmaktadır. Ön ortası yakadan sonra kumaş katıdır. Arka ve yan kumaş katı çalışılmıştır. “V” yaka üzerine tek kat dik yaka uygulanmıştır. Kolları düz ve uzundur. Kol evi oldukça geniştir. Kol tek parçadan çalışılmıştır. Kol kumaş katı olup kol alt dikişi ve yan dikiş ingiliz dikişi ile yapılmıştır. Manşet kullanılmamış vekol ucuna 2-3 mm, etek ucuna 1cm den çima dikişi çekilmiştir.

Giysinin Dikiş Tekniği İle İlgili Bilgiler: Svilenicayı oluşturan parçaların birleştirilmesinde makine dikiş tekniği kullanılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Kumaş ta kullanılan doku da süsleme olarak da ele alınmaktadır ve geometrik desen kullanılmıştır. Bunlar farklı kalınlıklarda kullanılmış dikeylerdir. Svilenicada kullanılan süslemelerde iğne oyası kullanılmıştır.

Kaynak Kişi: Nihal BAŞIKÜÇÜK SEFER

2. Dimija (şalvar)

İki bacağı ayrı içine alacak şekilde vücudun alt kısmını saan giysi türüdür. Şalvar üst kısmı geniş büzgülü, parçaları ayrı ve geniş dikilmiş giyim eşyasıdır (Günay, 1986: 10-13).Şalvar dikilen kumaşıyla, işiyle, görüntüsüyle ailenin ekonomik gücünü yansıtır. Şalvar kullanım amacına göre ipekli, kendinden desenli beyaz ve canlı renkte saten ya da kadifeden yapılı.

Şalvarın içinden geçen uçkur şalvarın genişliğinde olup şalvarın büzülmesi içindir. Büzülerek toplanan şalvar ağ kısmından toparlanarak bele sıkıştırılır.

Fotoğraf No 5: Dimija beli büzülmemiş görünümü

Fotoğraf No 6: Dimijabel büzülmüş görünümü

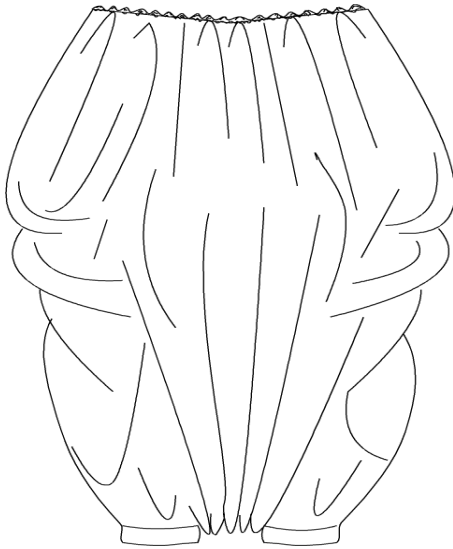
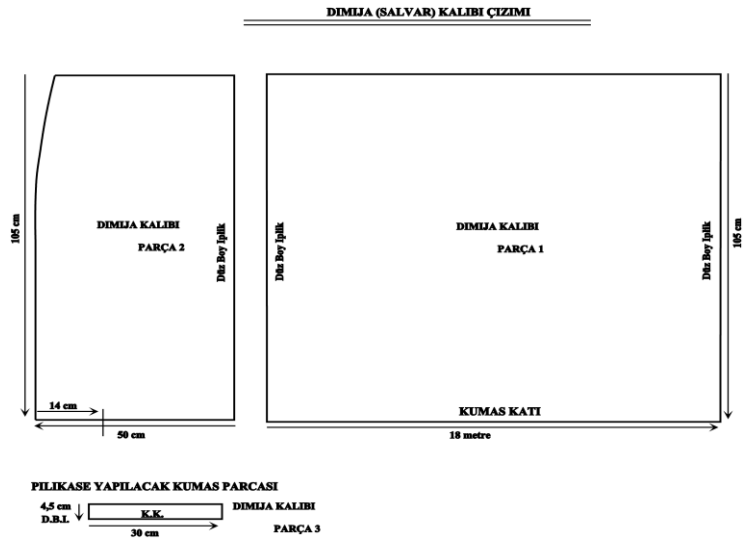

Fotoğraf No 7: Dimija paça pili görünümü

Fotoğraf No 8: Dimijanin uçkur görünümü

 Çizim 4: Dimija Teknik Çizim
İsim: Dimija

Çizim 5: Dimija Kalıp Çizimi

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkleri: Dimija da beyaz üzerine aynı renkte çiçek desenleri dokunmuş saten kullanılmıştır. Dimijada kullanılan kumaş deseni süsleme olarak da ele alınmış olup, dimija kumaşının dokumasında kullanılan çiçekler kumaşın rengi ile aynı olarak kullanılmıştır. Dimija'nındakişinde kumaşın rengine uygun pamuklu ip kullanılmıştır.

Giysinin Modeli Kesimi İle İlgili Teknik Bilgiler: Dimija'nın boyu bel ve ayak bileği mesafesinden daha uzun olup giyim esnasında ağdan toparlanarak giyilmektedir. Ön ve arka bele paralel olmak üzere ağı oldukça geniş ve kumaş katı çalışılmıştır. Giysi, belden paçaya kadar boydan kesikli olup, yan parça eklidir. Yan parçalar dikişsiz ve kumaş katı çalışılmıştır. Giysi giyilirken yan dikişlerin hizasından 50 cm aşağıdan parça alınır ve bele sıkıştırılır. Bu işlem yanların kat kat durmasını sağlar. Giysi beli uçkurlu olup, uçkur payı geniş kesilmiştir.

Giysinin Dikiş Tekniği İle İlgili Bilgiler: Giysinin ağ parçası dikişlerindemakine düz dikiş kullanılmıştır. Yan parça ile birleşen 2 adet pililer 2 cm. kırmalar ile ağtoparlanarak yan

parçaya düz dikiş ile dikilmiştir. Ön ve arka parça ile yan parçaların birleştirilmesinde makine düz dikiş tekniği kullanılmıştır. Giysinin uçkuru için kumaş rengine uygun pamuklu kumaştan dikilmiştir. Beline pamuktan yapılmış uçkurlar takılmıştır. Giysinin paçasına pili çalışması yapılmıştır. İki paça katlanmış olan yerlinden elde oyulgama dikişi ile kapatılarak paçada daraltma yapılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Dimijanın kumaşın da kullanılan doku da süsleme olarak da ele alınmaktadır ve bitkisel ile geometrik bezeme ile süslenmiştir. Bitkisel bezemede, yaprak, gül, dal ve irili ufaklı çiçek desenleri konu seçilmiştir. Giysinin yan parçasındaki paçaların süslemesinde pili çalışılmıştır.

Kaynak Kişi: Nihal BAŞIKÜÇÜK SEFER

3. Mintani (yelek)

Geleneksel Üsküp yöresine ait geleneksel kına kıyafetlerinden en çok el emeği isteyen parçasıdır. Neredeyse tamamen el dilişi ile dikilen kolsuz, göynek ve dimija (şalvar) üstüne giyilen kısa üst giysisi dir. Ön ve arka da tamamen simle iple işlenmiştir. Önde ve arkada çiçek motifli vardır bu motifler ise simli iple kordon işleme olarak yapıp boncuklarla da süslenmiştir. Mintanilerin işlemleri genellikle gümüş ve altın renginde olurlar.

Fotoğraf No 9: Mintanın Önden Görünümü

Fotoğraf No 10: Mintanın arka görünüm

Fotoğraf No 11: Mintanın Arka Süsleme Detayı

Fotoğ. No 12: Mintan Ön Bed. Süsleme Detayı

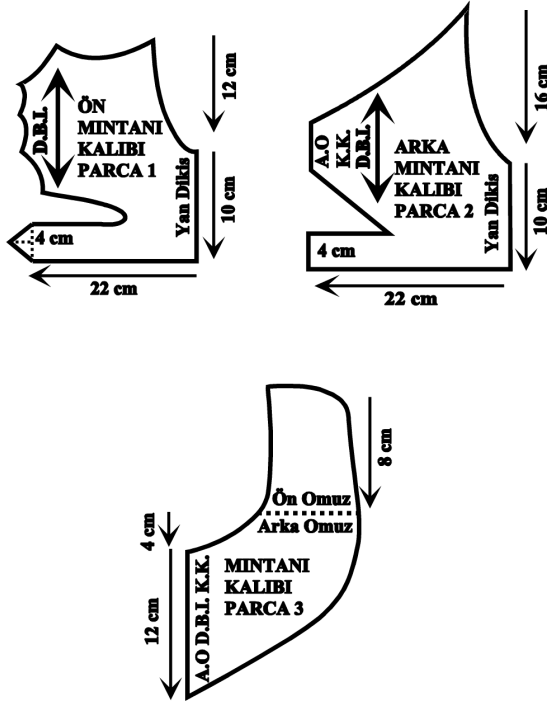

Fotoğ. No 13: Mintan Ön Bed. Süsleme Detayı

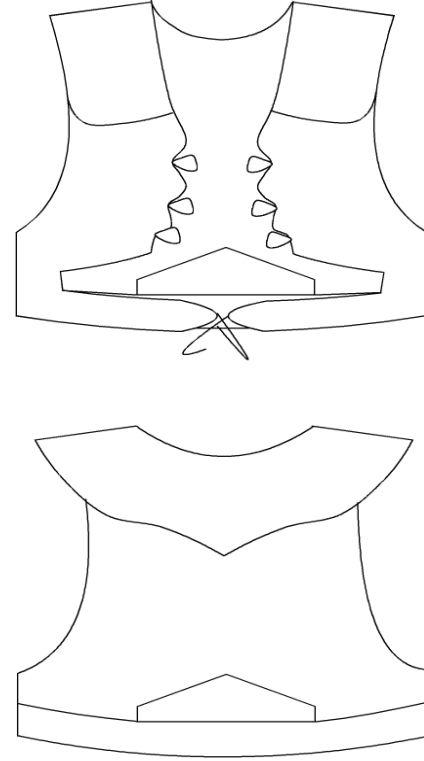

Fotoğraf No 14: Mintanın Astar Detayı

MINTANI KALIBI ÇİZİMİ

Çizim 6: Mintan Kalıp Çizimi

Çizim 7: Mintan Teknik Çizimi

İsim: Mintan

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkleri: Mintanın dış kumaşı ve astarı pamuklu kumaştan çalışılmıştır. Dikişinde kumaşın rengine uygun pamuklu ip kullanılmıştır.

Giysinin Modeli Kesimi İle İlgili Teknik Bilgiler: Simetrik bir modeldir. Bedene tam oturmaktadır. Arka kısımda model detayı olarak açık bir üçgenlik vardır.

Giysinin Dikiş Tekniği İle İlgili Bilgiler: Mintanın işlemeleri gibi astarda bedene el dikişi ile dikilmiştir. Astar patiska kumaşından seçilmiştir. Astarın sadece yan dikişlerinde kesik vardır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Mintani gümüş rengi simli ipe ön ve arka beden komple işlenmiştir. Bu işleme genel hatlarda zik-zak dikişi gibi olup çiçeklerle bütünlük sağlar. Simli ipe birkaç kaç zincir çekilerek kordon oluşturulmuştur. Oluşturulan bu kordon giysinin dış kenarlarında ve kesik olan yerlerde süsleme amacıyla kullanılmıştır. Ön beden de ve arka benden de yer alan çiçek motifleri için ise simli ip sarılarak kordon elde edilmiştir. Elde edilen bu kordon ipe çiçeğin dış kenarları oluşturulmuştur. Çiçeğin iç kısımları inci boncuklar süslenmiştir. İlik düğme yerine simli ipe yapılmış toplar dikilmiştir.

Kaynak Kişi: Nihal BAŞIKÜÇÜK SEFER

4. Şapka ve Kemer

Şapka ve kemer bu kıyafeti tamamlayan parçalardır. Mintanide olduğu gibi şapka ve kemer de el emeğidir.

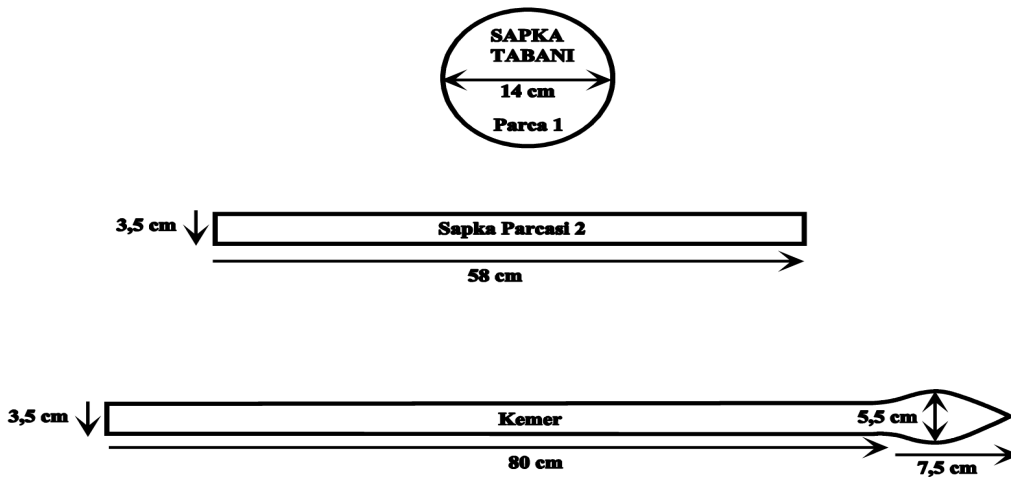

Fotoğraf No 15- 16- 17: Şapkanın Üst- Yan ve İç Görünüşü

Fotoğraf No 18:Kemer Görünüşü

SAPKA VE KEMER KALIP ÇIZIMLARI

Çizim 8-9-10: Şapka taban yan parçası ve kemer kalıp çizimi

İsim: Şapka

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkleri:Şapkanın üst kısmında pamuklu kumaş kullanılmıştır. Astarlamasında polyester kumaş kullanılmıştır. Beyaz üzerine gümüş rengi iplikle işlenmiştir.

Giysinin Modeli Kesimi İle İlgili Teknik Bilgiler: Şapka, yanda kordon iplik uzun bırakılmış ve fiyonk yapılmıştır.

Giysinin Dikiş Tekniği İle İlgili Bilgiler: El dikişi ile üretilmiştir.Şapkanın iç üst kısmında ipliklerle geçişler çok yapılmıştır bunun sebebi şapkanın üst kısmının çökme yapmamasıdır.

Giysinin Süsleme Özelliği:Üst bölümde alan dörde bölünmüş ve şeklinde işlenmiştir. Kenarlarda orta kısımda X kenarlara açıldıkça V şeklinde simli kordon ipliği ile işlenmiştir.

Kaynak Kişi: Nihal BAŞIKÜÇÜK SEFER

İsim: Kemer

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkleri: Şapkanın üst kısmında pamuklu kumaş kullanılmıştır. Astarlamasında polyester kumaş kullanılmıştır. Beyaz üzerine gümüş rengi iplikle işlenmiştir.

Giysinin Modeli Kesimi İle İlgili Teknik Bilgiler: Şapka, yanda kordon iplik uzun bırakılmış ve fiyonk yapılmıştır. Kemerin kapaması agraf ile yapılmaktadır.

Giysinin Dikiş Tekniği İle İlgili Bilgiler: El dikişi ile üretilmiştir.

Giysinin Süsleme Özelliği:Üst bölümde alan dörde bölünmüş ve şeklinde işlenmiştir. Kenarlarda orta kısımda X kenarlara açıldıkça V şeklinde simli kordon ipliği ile işlenmiştir.

Kaynak Kişi: Nihal BAŞIKÜÇÜK SEFER

5. Üsküp Yöresi Kına Kıyafeti Saklama Koşulları

Giysi pamuk ve ipek gibi kumaşlardan dikildiği için çok nemli ortamlardan uzak tutulmalı. Mintanın ezilmemesi için, mintanın agrafi bağlanır ve içine kare yastık konur ve şalvarda güzelce katlanarak yeleğin iç kısmına yerleştirilir. Bu sayede içi daha dolgulu olur ve dıştan gelen etkilerken daha az etkilenir. Fotoğraf 20 ve 21' de görüldüğü gibi yastıkla doldurulup, sararmaması için bohçaya sarılıp muhafaza edilir.

Fotoğraf No 19: Kemerin Şapka ile Saklanma Görünüşü

Fotoraf No 20- 21: Mintanın ve Dimijanın Saklanma Detayı

Sonuç ve Öneriler

“Makedonya Üsküp Yöresi Giysilerinden Kına Kıyafeti” başlığı altında yaptığımız bu çalışmada Üsküp yöresinde üretilmiş 5 parçadan oluşan geleneksel kına kıyafeti incelenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, yöresel giysi uygulaması inceleme formlarına, teknik çizimleri ve 1/15 ölçeğinde küçültülmüş kalıp çizimleri yapılmıştır.

İncelenen kına kıyafetlerinde ağırlıklı olarak ipek ve pamuklu, çoğunluğu el dokuması kumaşların kullanıldığı, dijimanın metresinin ne kadar çok olursa o kadar iyi olduğu gözlenmiştir. Dimijada süs detayı olarak paça genişliklerine kendi kumaşından pili çalışılmıştır. Slivenca da kumaş enini tam kullanmak ve israfı engellemek için tek yan dikiş kullanılmıştır. Kol genişlikleri kumaşın israf olmaması için kumaş eninin $\frac{1}{2}$ si kullanılarak üretilmiştir. Yaka ve kol uçlarında süsleme olarak ipek iplikten ağır iğne oyası seçilmiştir. Yelek, şapka ve kemerde el işi ile yapılmış ağır süsleme modelleri gözlenmiştir. Yeleğin astarlaması tulum şeklinde el dikişi ile gerçekleştirilmiştir. Üsküp yöresi kına kıyafetinin yelek, şapka ve kemerde olan işlemlerinin altı yapraklı çiçek olup simli ip, kordon ip ve inci boncuklarla yapıldığı saptanmıştır.

Sonuç olarak Makedonya-Üsküp yöresi halkı kıyafetlerini titizlikle saklayıp, koruduğu ve geleneklerine uygun olarak kullandıkları incelemeler sonucunda görülmüştür.

KAYNAKÇA

Anonim, <http://www.turkalemiyiz.com/asil/balkanlarrumeli.asp?id=610>

Çivitçi, Ş., ve diğerleri, “Tekirdağ Etnografya Müzesi’ nde Kayıtlı Bindallıların Özellikleri”, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Haziran 2012 Cilt 14 Sayı 1 (99-120).

Görgünay, N., “İzmir-Kemalpaşa Tahtacıları İle Yugoslavya’dan İzmir’e Gelen Göçmen Türklerin Gelenekli Gelin Giysileri”, Türk Dünyası Araştırmaları, Sayı: 34, İstanbul,1985

Günay, U., Tarihi Türk Kadın Kıyafetleri, istanbul, 1986.

Karpat, K. H., “Balkanlar” , TDV İslam Ansiklopedisi, C. V, s. 25–27, TDV yayınları, İstanbul 1992.

Koca, E., ve Kumaş, N., “Yitirilen Kültürel Değerler:Giresun İli Yöresel Gelin Giysileri”, Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 2, Mart 2015, s. 84-95.

Tufan, M., ve diğerleri, “İzmir’de Yaşayan Makedonya Göçmenlerinin Geleneksel Kadın Giysileri”, I. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, Niğde, 2014

Tuna, S.T., “Türk Dünyasındaki Düğünlerde Koltuklama ve Kırmızı kuşak Bağlama Geleneği”, Ahmet Yesevi Üniversitesi Bilig Dergisi, Sayı: 38, 2006, ss: 149-160.

Turan, Ö., “Makedonya’da Türk Varlığı ve Kültürü” [Turkish Presence & Culture in Macedonia]”, Biliğ, No. 3, Ankara, Turkey, 1996, pp. 21-32.

Zeynullah, S., “Üsküp ve Çevresindeki Düğün Adetleri”, Sesler Kültür Sanat Dergisi, Say: 213, 1987, ss: 78.